

Ágh István

Szindbád 2017

*Háromszor ötvenéves emlék jelenik meg a filmen,
Krúdy Gyula után Huszárík Zoltán ideje,
és ráadásnak mostanáig, miként az idő körbejár
három nemzedék elforgása alatt a toronyórán,
most is az a varjú gubbaszt a nagymutatón,
nem múlik az idő, csak rajzása zsong tovább
templom nagy hársfáján a virágzó szerelemnek,
s a nemzedékek lombhullása ugyanazt a tavaszt
folytatja, és a Nap ugyanazokra süt az én mozimban,
akikkel együtt voltam, s végleg velem maradtak.*

*Akkor még néhány napra való utazás volt az ország,
bár expressz vonatokhoz csatlakoztak a vicinálisok,
a Kárpátok túloldalán csengettyűztek a határállomások,
nagyra tette Magyarországot, kiterjesztette az égben,
hogy hittek a túlvilágban, hozzánk csatolták azt is,
s vele együtt a női álmok s a férfivágyak gyarmatbirodalmát,
vendégségbe jöttek az ünnepek évente, mint a karácsony,
de a köznapokat is rokoni szeretettel fogadták,
elüldögéltek náluk az esték reggelig, majd elköszöttek,
mint valamely tisztelettudó, visszatérő vándor.*

*De a Szindbád-járással aztán ez a világ is elmúlt,
a megszűnt világgal együtt fordult Szindbád a földnek,
már nem folytatta onnan a látogatásokat a sok száz
élmény emlékszobáiban Fánnykhoz, Fruzsínákhöz,
átlopódzván a komondorokon, álmatlan háziszolgán,
aki talán uszálykormányos lenne a mi korunkban,
hisz eltűntek a kóbor lovagok a kelet-nyugati légerekben,
ő is mint kúriás dzsentrüütöd a recski latrinán, mindegy
hogy selyemfiú, segédjegyző, leventeoktató lett volna,
ha taxisofőrök lettek az orfeumból lovagunk hölgyei.*

Milyen boldogan játszották a reménytelen hatvanas évek színészei, a Latinovits körül nyíló nők, a szabadságot Sára Sándor kamerája tükrében, s Huszárík micsoda lelkesen, valódi szerelemmel választotta őket a szépség, jóság, gonoszság változatos mintáinak, különbség nélkül a virágáros, az aranyművesné, és a végtelenbe sikló Tél Tündére között, mert mindannyian ugyanarra gondoltak, róla álmodtak, emlékeztek a pohos tornyú kisvárosok közepén, az öreg férjek árnyéka alatt, a birsillatú selyemágyban.

Akkor még szibériai cobolybundában jöttek haza a táncosnők Pétervárról, nemcsak kubányi vodkával a papának, de aztán a szédítő vendégjáték után vastag csöví hajszárítóval, melyet farmerszoknyáért és orkáncabátért cseréltek, míg országos hírűek a szövőnők és a traktoros lányok előtt, örülhettek az irigységnek, melyet foglalkozásuk kiváltott, mint ahogy ebben a filmben rájuk talált a szerep, amit a színpadon gyakran hiányolni kényszerültek, vagy gyötrődtek a megjátszott tekintély kényszere alatt, vagy a hazugság pátoszát fújták a teltházak akusztikájában.

Mára derült ki igazán, leplezett rendszerelleni tüntetés volt, amit akkor érzelmes utazásnak gondoltunk, az ízléses divattól a természetes erkölcsig, az ösztönös megnyilvánulástól az elme életrevaló fürgeségéig, az időtöltés belső sugallataitól az önzetlenség észrevétlen áldozatvállalásáig, s a gyarló, szégyellni való dolgokig, mind, minden, ahogy az Isten az embert teremtette, lázadás, amit még a hatalom sem mert észrevenni, s abban bízott, hogy megbuktatják a nézők, mint unalmas giccset, nevetséges nyelvű, romlott prudériát.

A hetvenes évek elejének valamelyik őszen láttam először a filmgyár vetítőjében, a stáb meghívására gyűltünk össze, csapatban utaztunk a 7-es buszon, valami általános izgatottság, mint furcsa előérzet hergelt bennünket randalírozásra, mely botránnyá fajult az akkori gazvert, kutyasétáltatós Lumumba utcáig, a mennyei filmélmény után nem hagyhattuk ki az áldomást, s mentünk színésznők nélkül a Thököly úti Sárospatak étterembe, mely annyira szocreál volt irkutszki ridegségével, hogy kongott az ürességtől, és rövidesen be is zárt.

*Mi ültünk akkor is csak egy hosszú asztalnál Latinovits körül
Nagy László, Lázár Ervin, Balaskó, Simonffy, Bella Pista,
Juditka, én, Márai Enikő, Márai Sándor unokahúga,
s külön, az akkor absztinens Huszárikkal felesége, Mariska,
aki Szindbád ellüktető szívét orgonasípokkal kísérte,
nem tudtuk kifizetni az asztalt belepő konyakospohárnyi
fogyasztást, s bár valami igazolványt hagyunk zálogban,
most is, majdnem ötven év után, kísért az emlék,
mintha mégis a halottainkat hagytuk volna hátra,
hisz alig él már valaki közülünk rajtam kívül.*